

Προς έναν ισχυρότερο και ανθεκτικότερο χώρο Σένγκεν: Ερωτήσεις και απαντήσεις

Βρυξέλλες, 2 Ιουνίου 2021

Γιατί χρειαζόμαστε τώρα μια στρατηγική για τον χώρο Σένγκεν;

Ο χώρος Σένγκεν είναι ο μεγαλύτερος χώρος ελεύθερης κυκλοφορίας στον κόσμο και ένα από τα κύρια επιτεύγματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν και τα θεμέλιά του έχουν αποδειχθεί στέρεα, πρόσφατες κρίσεις και προκλήσεις έθεσαν τον χώρο Σένγκεν σε δοκιμασία. Η προσφυγική κρίση του 2015 αποκάλυψε ανεπάρκειες στον τρόπο διαχείρισης από την Ένωση των εξωτερικών συνόρων και της μετανάστευσης, με αποτέλεσμα ορισμένα κράτη μέλη να επαναφέρουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα επανεισήχθησαν επίσης για την αντιμετώπιση τρομοκρατικών απειλών. Πιο πρόσφατα, η πανδημία του κορονοϊού άσκησε μεγάλη πίεση στον χώρο Σένγκεν, καθώς περισσότερα κράτη μέλη επανέφεραν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, θέτοντας ενίοτε σε κίνδυνο την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και διαταράσσοντας τις αλυσίδες εφοδιασμού εντός της ΕΕ, καθώς και την κυκλοφορία των προσώπων, ιδίως όσων ζουν και εργάζονται σε παραμεθόριες περιοχές. Απαιτούνται βελτιώσεις για να εξασφαλιστεί ότι ο χώρος Σένγκεν μπορεί να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες και τις μελλοντικές προκλήσεις και ότι όλοι όσοι ζουν στην Ευρώπη μπορούν να συνεχίσουν να απολαμβάνουν τα οφέλη της απρόσκοπτης κυκλοφορίας. Παρότι η Επιτροπή κατέβαλε προσπάθειες για τον μετριασμό των επιπτώσεων των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, την ενίσχυση της ασφάλειας και τη βελτίωση της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, απαιτείται μια νέα μελλοντική πορεία που θα εξασφαλίζει την ασφάλεια και την κινητικότητα όλων των κατοίκων της Ευρώπης, μεταξύ άλλων για να διευκολυνθεί η οικονομική ανάκαμψη της ΕΕ μετά την πανδημία.

Ποια είναι τα οφέλη του χώρου Σένγκεν για όσους ζουν, ταξιδεύουν και ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ευρώπη;

Ο χώρος Σένγκεν επιτρέπει στους πολίτες και στους κατοίκους της ΕΕ να ζουν, να εργάζονται και να ταξιδεύουν σε άλλη χώρα της ΕΕ χωρίς να υποβάλλονται σε ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Σχεδόν 1,7 εκατομμύρια άνθρωποι κατοικούν σε μία χώρα Σένγκεν ενώ εργάζονται σε άλλη, ενώ περίπου 3,5 εκατομμύρια άνθρωποι διασχίζουν καθημερινά τα εσωτερικά σύνορα. Εκτιμάται ότι κάθε χρόνο οι Ευρωπαίοι πραγματοποιούν 1,25 δισεκατομμύρια ταξίδια εντός του χώρου Σένγκεν, γεγονός που ωφελεί επίσης σημαντικά τον τομέα του τουρισμού. Ο χώρος Σένγκεν αποφέρει σημαντικά οικονομικά οφέλη στα κράτη που συμμετέχουν σ' αυτόν. Από τη θέσπισή του μέχρι σήμερα, το ενδοευρωπαϊκό εμπόριο έχει σταδιακά αυξηθεί, διευκολύνοντας την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Όπως διαπιστώσαμε κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορονοϊού, οι καθυστερήσεις στα εσωτερικά σύνορα είχαν σημαντικό αντίκτυπο στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και στην κινητικότητα των προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών εργαζομένων και όσων ταξιδεύουν για να επανενωθούν με φίλους και οικογένειες.

Ποιες είναι οι κύριες δράσεις της στρατηγικής;

Η στρατηγική περιγράφει βασικές δράσεις για τη διατήρηση και την αντιστάθμιση της απουσίας ελέγχων των συνόρων εντός του χώρου Σένγκεν, καθώς και για την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς του έναντι των μελλοντικών προκλήσεων. Σ' αυτές περιλαμβάνονται δράσεις για:

- την εξασφάλιση αποτελεσματικής και σύγχρονης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ·
- την ενίσχυση του χώρου Σένγκεν εσωτερικά·
- τη βελτίωση της διακυβέρνησης για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και για τη βελτίωση της ετοιμότητάς μας αντιμετώπισης κρίσεων.

Η στρατηγική ζητεί επίσης την ολοκλήρωση της διεύρυνσης του χώρου Σένγκεν, ώστε η Βουλγαρία, η Ρουμανία, η Κροατία και η Κύπρος να μπορούν να αντλήσουν τα πλήρη οφέλη του.

Πώς θα γίνει πιο σύγχρονη και αποτελεσματική η διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ;

Τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ είναι κοινά σύνορα και η διαχείρισή τους θα πρέπει να αποτελεί κοινή

ευθύνη.

Το μόνιμο σώμα της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής —που επί του παρόντος αναπτύσσεται— υποστηρίζει τα κράτη μέλη.

Έως το 2023 τα πληροφοριακά συστήματα για τη διαχείριση των συνόρων και της μετανάστευσης και τα πληροφοριακά συστήματα που εξυπηρετούν σκοπούς επιβολής του νόμου θα πρέπει να καταστούν διαλειτουργικά. Θα πρέπει να παρέχουν στους συνοριοφύλακες τις πληροφορίες που χρειάζονται ώστε να γνωρίζουν ποιος διέρχεται τα σύνορα της ΕΕ, και να καλύψουν τα εναπομένοντα κενά. Το Σύστημα Εισόδου/Εξόδου θα αντικαταστήσει τη διά χειρός σφράγιση των διαβατηρίων και καταχώριση της εισόδου και της εξόδου των υπηκόων τρίτων χωρών, γεγονός που θα συμβάλει καθοριστικά στον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης των συνόρων. Θα βοηθήσει στη βελτίωση της ποιότητας και της αποδοτικότητας των ελέγχων καθώς και στον εντοπισμό των περιπτώσεων απάτης περί τα έγγραφα και περί την ταυτότητα. Το σύστημα θα δοκιμάζεται μέχρι το τέλος του 2021, με σκοπό να καταστεί πλήρως λειτουργικό από το δεύτερο τρίμηνο του 2022. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού, το οποίο αποσκοπεί στον εντοπισμό των κινδύνων ασφάλειας ή αντικανονικής μετανάστευσης που ενδέχεται να εγκυμονούν οι απαλλασσόμενοι από την υποχρέωση θεώρησης επισκέπτες προτού φθάσουν στα σύνορα της ΕΕ, θα αρχίσει να λειτουργεί στα τέλη του 2022. Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις επίσης αναβαθμίζονται.

Η στρατηγική θα εξασφαλίσει ότι οι εθνικές στρατηγικές για τη διαχείριση των συνόρων ευθυγραμμίζονται πλήρως με τους στόχους της ΕΕ, χάρη σε έναν κύκλο πολυετούς στρατηγικής πολιτικής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων.

Η Επιτροπή θα προτείνει την ψηφιοποίηση της διαδικασίας αίτησης θεώρησης καθώς και των ταξιδιωτικών εγγράφων, με σκοπό την εξοικονόμηση από τους ταξιδιώτες και τα κράτη μέλη χρόνου και χρημάτων.

Η έρευνα στον τομέα της ασφάλειας επίσης συμβάλλει στη σύγχρονη και αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ. Από το 2007 έως το 2020 η ΕΕ επένδυσε σχεδόν 3 δισ. ευρώ στην έρευνα στον τομέα της ασφάλειας, και θα συνεχίσει να στηρίζει την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και ικανοτήτων κατά τα επόμενα έτη, για παράδειγμα για τη διευκόλυνση της διέλευσης των εξωτερικών συνόρων από τους νόμιμους ταξιδιώτες και για την ανάπτυξη εγγράφων που είναι δύσκολο να παραποιηθούν.

Πώς θα τερματίσετε τους προσωρινούς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα του χώρου Σένγκεν;

Η ελευθερία κυκλοφορίας στην Ευρώπη χωρίς συνοριακούς ελέγχους δεν αποτελεί πολυτέλεια. Αποτελεί θεμελιώδη ελευθερία, καθώς και καθημερινή ανάγκη για όλους όσοι ζουν σε παραμεθόριες περιοχές. Η πανδημία του κορονοϊού κατέδειξε τις μείζονες διαταραχές που προκαλεί η χωρίς συντονισμό επιβολή περιορισμών στα εσωτερικά σύνορα.

Η Επιτροπή θα ξεκινήσει **στενό πολιτικό και τεχνικό διάλογο** με τα οικεία κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων επί μακρόν επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, με στόχο την αξιολόγηση των διαθέσιμων πληροφοριών, την καλύτερη κατανόηση της κατάστασης και τον προσδιορισμό μέτρων που θα μπορούσαν να ληφθούν για την άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Η Επιτροπή θα λάβει μέτρα σε περίπτωση που οι εν λόγω έλεγχοι αποδειχθούν δυσανάλογοι.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει επίσης να αξιολογεί την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα για λόγους που σχετίζονται με την πανδημία του κορονοϊού, προκειμένου να εξασφαλίζει ότι οι εν λόγω έλεγχοι αίρονται το ταχύτερο δυνατόν.

Για την ενίσχυση της συνεργασίας και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, η Επιτροπή δημιούργησε πέρυσι ένα ειδικό **φόρουμ Σένγκεν**, στο οποίο συμμετέχουν βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και υπουργοί Εσωτερικών Υποθέσεων. Η Επιτροπή, με βάση τις εν λόγω ανταλλαγές απόψεων καθώς και τις μελλοντικές διαβουλεύσεις τις οποίες θα διεξαγάγει με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με τα κράτη μέλη, θα υποβάλει εντός του έτους πρόταση για την **αναθεώρηση του κώδικα συνόρων του Σένγκεν**. Πρόθεση της Επιτροπής αποτελεί η θέσπιση με τον αναθεωρημένο κώδικα συνόρων του Σένγκεν των αναγκαίων εγγυήσεων για να εξασφαλίζεται ότι η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα παραμένει μέτρο έσχατης ανάγκης και να διασφαλίζεται στενός συντονισμός. Με τον τρόπο αυτόν, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να έχουν εικόνα των περιστάσεων που οδηγούν στην ανάγκη επαναφοράς των ελέγχων των συνόρων. Επιπλέον, η πρόταση θα αποσκοπεί στην ενίσχυση του συντονισμού σε επίπεδο Ένωσης των μέτρων αντιμετώπισης των απειλών οι οποίες αφορούν ολόκληρο τον χώρο Σένγκεν, λαμβανομένων υπόψη και των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από την κρίση του κορονοϊού.

Οι βελτιώσεις του **μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν** που προτείνονται σήμερα θα ενισχύσουν επίσης την εμπιστοσύνη στην ορθή εφαρμογή των κανόνων Σένγκεν,

συμβάλλοντας στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών.

Επιπλέον, η στρατηγική προβλέπει επίσης **ενισχυμένα εσωτερικά μέτρα στους τομείς της αστυνομικής συνεργασίας, της ασφάλειας και της μετανάστευσης**, τα οποία είναι σημαντικά για την αντιστάθμιση της απουσίας ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Για την περαιτέρω βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών και την προαγωγή της συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου, η Επιτροπή θα προτείνει, μεταξύ άλλων, έναν ενωσιακό κώδικα αστυνομικής συνεργασίας και την αναβάθμιση του πλαισίου «Prüm» για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με το DNA, τα δακτυλικά αποτυπώματα και τους αριθμούς κυκλοφορίας οχημάτων.

Εξάλλου, υπάρχουν ήδη διάφορα εργαλεία και μέτρα για τη διευκόλυνση της αποδοτικής διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένων των κοινών περιπολιών, των κοινών ομάδων έρευνας και των καταδιώξεων πέραν των συνόρων, τα οποία θεωρούνται γενικά πιο αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση των σοβαρών απειλών κατά της εσωτερικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης.

Η Επιτροπή θα ξεκινήσει ειδικές διαβουλεύσεις για να διερευνήσει τη χρήση τεχνολογιών ως εναλλακτικών λύσεων αντί των ελέγχων των συνόρων. Διάφορες τεχνολογίες θα μπορούσαν πράγματι να συμβάλουν στην πρόληψη, τον εντοπισμό και την καταπολέμηση πιθανών απειλών κατά της ασφάλειας σε ολόκληρη την ΕΕ και να επιτύχουν παρόμοιους στόχους με τους προσωρινούς φυσικούς συνοριακούς ελέγχους, και μάλιστα με χαμηλότερο κόστος.

Ποιος θα είναι ο στόχος της επικείμενης αναθεώρησης του κώδικα συνόρων του Σένγκεν;

Η επικείμενη αναθεώρηση του κώδικα συνόρων του Σένγκεν θα έχει ως στόχο να ενισχύσει την ανθεκτικότητα του χώρου Σένγκεν έναντι σοβαρών απειλών, συμπεριλαμβανομένων των απειλών για τη δημόσια υγεία, μέσω της εξασφάλισης στενού συντονισμού και της θέσπισης των αναγκαίων εγγυήσεων για να εξασφαλίζεται ότι η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα παραμένει μέτρο έσχατης ανάγκης. Με τον τρόπο αυτόν, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να έχουν εικόνα των περιστάσεων που οδηγούν στην ανάγκη επαναφοράς των ελέγχων των συνόρων.

Η πρόταση θα αποσκοπεί επίσης στον συντονισμό σε επίπεδο ΕΕ των περιορισμών στα ταξίδια προς την ΕΕ, με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε από την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορονοϊού, με στόχο να αποφεύγονται αποσπασματικές αντιδράσεις των κρατών μελών.

Η Επιτροπή θα διαβουλευθεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τα οικεία ενδιαφερόμενα μέρη κατά την εκπόνηση της εν λόγω πρότασης.

Ποια μέσα θα θεσπιστούν για την πρόβλεψη, την προετοιμασία και την αντιμετώπιση κρίσεων;

Με σκοπό την καλύτερη προετοιμασία για την αντιμετώπιση μελλοντικών κρίσεων, η Επιτροπή θα κωδικοποιήσει τις κατευθυντήριες γραμμές και τις συστάσεις που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορονοϊού στο **πρακτικό εγχειρίδιο** για τους συνοριοφύλακες, το οποίο θα πρέπει να καταστεί το σημείο αναφοράς για τους συνοριοφύλακες σε καταστάσεις κρίσης.

Η Επιτροπή θα παρουσιάσει επίσης έως το τέλος του έτους σχέδιο έκτακτης ανάγκης που θα επιτρέπει την επανενεργοποίηση του επιτυχημένου **συστήματος των πράσινων λωρίδων** για την απρόσκοπτη εμπορευματική κυκλοφορία σε περιπτώσεις μελλοντικών κρίσεων. Το σχέδιο θα στηρίζεται στα διδάγματα που αντλήθηκαν από την πανδημία του κορονοϊού και θα καλύπτει τις ανάγκες των ευρωπαϊκών εμπορευματικών και επιβατικών μεταφορών σε περίπτωση πανδημίας.

Η **αναθεώρηση του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν** που προτείνεται σήμερα θα συμβάλει στο να εξασφαλιστεί ότι οι ελλείψεις στην εφαρμογή των κανόνων του Σένγκεν εντοπίζονται και αποκαθίστανται εγκαίρως, με ταχεία διαδικασία στην περίπτωση των σημαντικών ελλείψεων που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τον χώρο Σένγκεν στο σύνολό του.

Η σύσταση της Επιτροπής σχετικά με ένα [ενωσιακό σχέδιο στρατηγικής για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων](#) στο πλαίσιο του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της υλοποίησης, θα συμβάλει επίσης στην εξασφάλιση ετοιμότητας και της ικανότητας αντιμετώπισης δύσκολων μεταναστευτικών καταστάσεων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την Ένωση.

Τέλος, όπως εξαγγέλθηκε με την [ανακοίνωση σχετικά με την επικαιροποίηση της νέας βιομηχανικής στρατηγικής του 2020](#), η Επιτροπή θα προτείνει ένα μέσο έκτακτης ανάγκης για την ενιαία αγορά, το οποίο θα παρέχει μια διαρθρωτική λύση για τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, των αγαθών και των υπηρεσιών σε περιπτώσεις μελλοντικών κρίσεων.

Πώς η στρατηγική θα βελτιώσει τη διακυβέρνηση του χώρου Σένγκεν και θα αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη στην καλή λειτουργία του χώρου Σένγκεν;

Η Επιτροπή θα συγκαλεί τακτικά **φόρουμ Σένγκεν** για την προώθηση του πολιτικού διαλόγου σχετικά με την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων, βάσει **ετήσιων εκθέσεων σχετικά με την κατάσταση του χώρου Σένγκεν**. Οι εκθέσεις αυτές θα συνοψίζουν την κατάσταση όσον αφορά την απουσία ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων Σένγκεν και την κατάσταση ως προς την εφαρμογή των συστάσεων που θα έχουν εκδοθεί μετά τις αξιολογήσεις. Η Επιτροπή θα συμπεριλαμβάνει στις εν λόγω εκθέσεις έναν **«πίνακα αποτελεσμάτων σχετικά με την κατάσταση του χώρου Σένγκεν»**, ο οποίος θα παρέχει επισκόπηση της εφαρμογής των κανόνων του Σένγκεν και θα συμβάλλει στην καλύτερη στήριξη των κρατών μελών για την αντιμετώπιση των τυχόν προκλήσεων.

Για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την ορθή εφαρμογή των κανόνων του Σένγκεν, η Επιτροπή παρουσιάζει επίσης σήμερα νομοθετική **πρόταση για τη μεταρρύθμιση του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν**. Ο αναθεωρημένος μηχανισμός θα εξασφαλίζει ότι οι ελλείψεις στην εφαρμογή των κανόνων του Σένγκεν εντοπίζονται και διορθώνονται γρήγορα.

Θα προσχωρήσουν περισσότερες χώρες στον χώρο Σένγκεν;

Η στρατηγική καλεί το Συμβούλιο να αποφασίσει σχετικά με την άρση των ελέγχων για τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και την Κροατία και να τις εντάξει στον χώρο Σένγκεν. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία ολοκλήρωσαν με επιτυχία την απαιτούμενη αξιολόγηση το 2010 και το 2011.

Όσον αφορά την Κροατία, η Επιτροπή [επιβεβαίωσε](#) τον Οκτώβριο του 2019 ότι η Κροατία είχε λάβει τα αναγκαία μέτρα για την εξασφάλιση της εκπλήρωσης των προϋποθέσεων για την εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν. Αυτό επιβεβαιώθηκε εκ νέου έπειτα από πρόσθετη επίσκεψη στα εξωτερικά σύνορα της Κροατίας.

Η διεύρυνση του χώρου Σένγκεν θα ενισχύσει την ασφάλεια της ΕΕ συνολικά, ενώ παράλληλα θα οδηγήσει στην εκπλήρωση της εύλογης προσδοκίας και της νομικής υποχρέωσης των χωρών αυτών να προσχωρήσουν στον χώρο Σένγκεν. Επιπλέον, θα συμβάλει στην ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Εναπόκειται πλέον στο Συμβούλιο να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να καταστούν τα εν λόγω κράτη μέλη μέρος του χώρου Σένγκεν.

Το ίδιο θα ισχύει για την Κύπρο μετά την ολοκλήρωση της απαιτούμενης αξιολόγησης.

Αν και δεν συμμετέχει στον χώρο Σένγκεν, η Ιρλανδία έχει πρόσβαση στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν από τον Μάρτιο του 2021, γεγονός που συμβάλλει στην ενίσχυση της ασφάλειας ολόκληρης της ΕΕ.

Αναθεώρηση του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν

Τι είναι ο μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν;

Ο μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν είναι ένας μηχανισμός αξιολόγησης από ομοτίμους ο οποίος αποσκοπεί στην επαλήθευση της ορθής εφαρμογής από τα κράτη μέλη των κανόνων του Σένγκεν. Στο πλαίσιο του μηχανισμού, ομάδες εκπαιδευμένων εμπειρογνομόνων από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη αξιολογούν την εφαρμογή από τα κράτη μέλη των κανόνων του Σένγκεν μέσω προαναγγελθεισών και αιφνιδιαστικών επισκέψεων. Επί του παρόντος, όλα τα κράτη μέλη αξιολογούνται κάθε 5 έτη. Με βάση την εν λόγω ανάλυση και τα πορίσματα της επιτόπιας επίσκεψης, οι εμπειρογνώμονες συντάσσουν έκθεση υπό τον συντονισμό της Επιτροπής. Στη συνέχεια, είναι δυνατόν να αποσταλεί σειρά συστάσεων στο αξιολογηθέν κράτος μέλος της ΕΕ. Το αξιολογηθέν κράτος μέλος πρέπει να εφαρμόσει τις συστάσεις αυτές και να υποβάλει σχετική έκθεση.

Γιατί να αναθεωρηθεί ο μηχανισμός;

Παρότι ο μηχανισμός αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν έχει οδηγήσει σε ουσιαστικές βελτιώσεις στην εφαρμογή των κανόνων του Σένγκεν, πρόσφατη [έκθεση](#) στην οποία έγινε απολογισμός της εμπειρίας που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια του προγράμματος αξιολόγησης 2015-2019 έδειξε ότι διάφορες ελλείψεις εμποδίζουν την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων του μηχανισμού. Στις ελλείψεις αυτές περιλαμβάνονται η υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης, η αργή μεταπαρακολούθηση των συστάσεων και η έλλειψη στρατηγικής προσέγγισης όσον αφορά τις αξιολογήσεις και τις πολιτικές συζητήσεις σχετικά με την κατάσταση του χώρου Σένγκεν. Επίσης, κατά την έκθεση, τα ζητήματα που σχετίζονται με την αξιολόγηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά την εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν δεν ενσωματώνονται επαρκώς στον μηχανισμό. Η αναθεώρηση του μηχανισμού θα συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

Ποιες είναι οι κυριότερες αλλαγές που προτείνονται σήμερα;

Στις προτεινόμενες αλλαγές συμπεριλαμβάνονται:

- **Η ενίσχυση της ευελιξίας και του στρατηγικού προσανατολισμού του μηχανισμού:** οι θεματικές αξιολογήσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούνται συχνότερα για την απόκτηση συγκριτικής εικόνας των πρακτικών των κρατών μελών, για παράδειγμα όταν πρόκειται για την εφαρμογή σημαντικών νομοθετικών αλλαγών. Ο μηχανισμός θα βασίζεται σε 7ετείς κύκλους αξιολόγησης, οι οποίοι θα αντιστοιχούν στη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Επιπλέον, αιφνιδιαστικές αξιολογήσεις, οι οποίες κατά γενικό κανόνα δεν θα απαιτούν προηγούμενη ειδοποίηση, θα επιτρέπουν καλύτερη παρακολούθηση.
- **Η προώθηση του πολιτικού διαλόγου σχετικά με τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων:** τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων Σένγκεν θα αποτελούν μέρος της ετήσιας έκθεσης σχετικά με την κατάσταση του χώρου Σένγκεν, παρέχοντας τη βάση για πολιτική συζήτηση σχετικά με τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν τόσο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και με τα κράτη μέλη.
- **Η σημαντική επιτάχυνση της διαδικασίας αξιολόγησης,** ώστε οι ελλείψεις να εντοπίζονται και να αντιμετωπίζονται έγκαιρα, με τη θέσπιση σαφών διαδικαστικών προθεσμιών και ταχείας διαδικασίας στην περίπτωση των σημαντικών ελλείψεων που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τον χώρο Σένγκεν στο σύνολό του. Η διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης θα μειωθεί από τους 10-12 μήνες στους 4 μήνες και, στην περίπτωση σοβαρών ελλείψεων, στους 2,5 μήνες. Κατά γενικό κανόνα, η Επιτροπή θα εκδίδει συστάσεις, ενώ το Συμβούλιο θα επικεντρώνεται στις πλέον σημαντικές από πολιτική άποψη περιπτώσεις και στη μεταπαρακολούθηση των ελλείψεων σε περίπτωση έλλειψης προόδου.
- **Η ενίσχυση της αξιολόγησης του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων** μέσω της διεύρυνσης της συμμετοχής του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και της θέσπισης της δυνατότητας διενέργειας αιφνιδιαστικών αξιολογήσεων, αν υπάρχουν ενδείξεις σοβαρών προσβολών των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
- **Η ενίσχυση της συνεργασίας με τον Frontex, τον eu-LISA και την Ευρωπόλ,** που μπορούν να παρέχουν πληροφορίες, στατιστικές και αναλύσεις κινδύνου για την τροφοδότηση με στοιχεία των αξιολογήσεων. Θα δημιουργηθούν σύνδεσμοι με άλλους μηχανισμούς παρακολούθησης, για παράδειγμα με τις αξιολογήσεις τρωτότητας από τον Frontex, την Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών (EMPACT) και εθνικούς μηχανισμούς, ώστε να αποκτάται καλύτερη εικόνα της λειτουργίας του χώρου Σένγκεν.

Πώς θα συμβάλει ο νέος μηχανισμός στην καλύτερη αντιμετώπιση των σοβαρών ελλείψεων στην εφαρμογή των κανόνων του Σένγκεν;

Η πρόταση προβλέπει μια ταχεία διαδικασία για τη γρήγορη αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίζονται. Για να εξασφαλίζεται ότι δεν χάνεται χρόνος όταν εντοπίζεται σοβαρή έλλειψη, τα κράτη μέλη θα ειδοποιούνται εκ των προτέρων και η Επιτροπή θα ενημερώνει αμέσως το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το αξιολογηθέν κράτος μέλος θα πρέπει να ξεκινά τη διαδικασία αποκατάστασης της έλλειψης αμέσως, πριν από την έκδοση της έκθεσης αξιολόγησης, και θα πρέπει να ενημερώνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη για τα μέτρα που έλαβε.

Η πρόταση προβλέπει επίσης ταχεία μεταπαρακολούθηση: η έκθεση αξιολόγησης και οι συστάσεις θα πρέπει να εκδίδονται εντός 2,5 μηνών από την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, ώστε να είναι δυνατή η ανάληψη άμεσης δράσης. Το αργότερο ένα έτος μετά την αξιολόγηση, η Επιτροπή θα πραγματοποιεί πρόσθετη επίσκεψη για να επαληθεύσει την εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων.

Πώς θα βελτιώσει ο νέος μηχανισμός την αξιολόγηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων;

Η πρόταση ενισχύει τον ρόλο του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και τη συστηματική συμμετοχή του στις αξιολογήσεις, καθώς και τον ρόλο τρίτων μερών, όπως οι διαμεσολαβητές, και των αρχών που είναι επιφορτισμένες με την επιτήρηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ο αναθεωρημένος μηχανισμός εξασφαλίζει αυξημένη υποβολή αναλύσεων κινδύνου από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ενισχύει την αναφορά στα θεμελιώδη δικαιώματα όσον αφορά την κατάρτιση. Τα στοιχεία που θα παρέχονται από τους εθνικούς μηχανισμούς παρακολούθησης, τους διαμεσολαβητές, τις αρχές που είναι επιφορτισμένες με την επιτήρηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, μη κυβερνητικές οργανώσεις και διεθνείς οργανισμούς θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη κατά τον προγραμματισμό και τον σχεδιασμό των αξιολογήσεων.

Περισσότερες πληροφορίες

[Δελτίο Τύπου:](#) Προς έναν ισχυρότερο και ανθεκτικότερο χώρο Σένγκεν

[Στρατηγική](#) προς έναν πλήρως λειτουργικό και ανθεκτικό χώρο Σένγκεν

[Πρόταση](#) αναθεώρησης του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης Σένγκεν (βλ. επίσης την [εκτίμηση επιπτώσεων](#) και τη [συνοπτική παρουσίασή της](#))

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Adalbert JAHNZ](#) (+ 32 2 295 31 56)

[Laura BERARD](#) (+32 2 295 57 21)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)